

PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra výtvarné výchovy
Univerzita Karlova

Posudek oponenta závěrečné práce

Vedoucí závěrečné práce: MgA. Jan Pfeiffer

Oponent závěrečné práce: Mgr. MgA. Sylva Francová, PhD.

Autor závěrečné práce: Denisa Richterová

Studijní obor: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Akademický rok: 2020/2021

Název práce: Očima psa — dětská autorská kniha

Obsah a cíl práce

Tématem diplomové práce je vztah člověka, především dítěte, a psa, jako domestikovaného živočišného druhu. V teoretické části se probírají současné poznatky o evoluci a etologii domácího psa, vztah člověka a psa, vnímání psa jako symbolu a jeho ztvárnění ve výtvarném umění, kde se studentka zaměřuje z velké části i na performance. Studentka probírá knihy pro děti, ve kterých hrají hlavní roli psi, hru jako výchovnou aktivitu a soustřeďuje se na metodu výtvarně-dramatické hry a její propojení se *site specific* uměním. V praktické části popisuje autorka pozorování, zkušenosti a svůj vztah ke psům a svůj praktický výstup v podobě autorské knihy, kterou nazvala *Pes, který si něco myslí*. V didaktické části probírá teoretická východiska, záměry, realizaci a výsledky svého projektu *Očima psa* testujícího přínos vztahu dětí se psem, který realizovala se třemi dvoučlennými skupinami dětí a svým psem. Cílem práce je zkoumání vztahu člověk—pes a dítě—pes, jeho reflexe ve výtvarně pojednané autorské knize a rozvíjení vztahu dítěte k psovi.

Struktura práce (členění kapitol, logická provázanost)

Práce je členěna na tři části - teoretickou, praktickou a didaktickou a dále do podkapitol dobře pokrývajících probírané téma. Členění je přehledné a logicky srozumitelně provázané.

Věcné zpracování (teoretické a metodologické zakotvení, náročnost tématu, inovativnost, přínos práce, formulace závěrů)

Práce je věcně dobře zpracovaná, v teoretické části poskytuje zevrubný přehled relevantní problematiky a probírá teoretické aspekty metody výtvarně-dramatické hry.

Některé převzaté postřehy bych považovala za diskutabilní, např. že psi nemají potřebu mít vůdčí pozici v domácnosti (str. 20) nebo že psi chtějí pracovat kvůli své lásce k lidem (str. 26). Odrážejí spíše přání milovníků psů.

Studentka z mnoha úhlů rozebírá zvolené téma, ke kterému směřovala a pro něž sbírala podklady několik let a svá pozorování (interakce člověka a psa či dítěte a psa) vtiskuje do didaktické části diplomové práce, výtvarně dramatické hry i do své autorské knihy. Důkladně se věnuje i procesu tvorby knihy, zmiňuje umělce, kteří ji inspirovali a svou práci podrobně dokumentuje.

Autorská část (kontext českého i světového umění, reflexe vlastní tvorby, dokumentace uměleckých děl)

Autorskou část práce představuje *autorská pohádková kniha pro děti* (v pojetí knihy jako uměleckého objektu, kde text, ilustrace, layout a vazba jsou dílem jedné osoby) s názvem *Pes, který si něco myslí*. Vychází v ní pozorování vztahu mezi člověkem a psem, vztahu mezi dítětem a psem a prezentuje reflexi svého vztahu ke svému psovi. Popisuje rozdíly v chování dvou psů rasy shiba, vyplývající z jejich životní historie - jednoho z chovné stanice a druhého z útulku. Knižka je výtvarně výborně propracovaná, výraznou složku tvoří akvarelové ilustrace (akvarel smíchaný s kávou) doplněné kresbou uhlím, barevnosti dominuje hnědá, okrová či olivová. Autorka velmi povedeně intuitivně pracuje s rozpitými barevnými fleky a experimentuje i s využitím spolupráce se svým psem (otisk tlapky, malba ocasem psa atd.). Výtvarná část práce velmi citlivě pracuje s typografií a působí hravým čistým dojmem.

Správnost citace a odkazů na literaturu

Studentka pracuje s velkým množstvím literatury vztahující se k tématu a většinou správně cituje. Není však zřejmé, proč někdy cituje odkazem přímo v textu (např. str. 90 — Podle Farthiga (2012, s. 501) nebo (Beus, 1999, s. 135)) a hned vedle odkaz indexem na poznámku pod čarou (také str. 90, odkaz ²⁵⁵ a ²⁵⁶). Seznam použitých informačních zdrojů je obsáhlý, pro lepší přehlednost by mu prospělo zalomit případný druhý a další řádek jednotlivých citací (zejména v částech *Příspěvky na internetových stránkách* a *Články v elektronických časopisech* je orientace velmi obtížná). Někdy není konzistentní abecední uspořádání (např. Petr Sís je na str. 122 pod P a na str. 124 pod S).

Grafické, formální a jazykové zpracování

Diplomová práce je pěkně graficky upravena, jazykové zpracování je na velmi dobré úrovni. Větší pozornost by mohla být věnována konzistentnímu používání některých termínů — na str. 46 se vymezuje pojem „*dětská autorská kniha* jako dílo dítěte“ a jako jiná kategorie „*autorská kniha pro děti*“, ovšem hned na téže stránce (ale i jiných), se používá pojem *dětská autorská kniha* ve smyslu knihy pro děti a ne výtvor dětí. Diplomantka se na několika místech vyhýbá definicím pojmů, které užívá, s odvoláním na to, že je obtížné je definovat. Tak používá termín *autorská kniha* pouze ve významu shodného autorství textu a ilustrací, jak k tomu svádí česká verze pojmu (viz např. charakteristiky knih Josefa a Karla Čapků na str. 52), a nereflktuje to, že podle definice *artist's book*, má jít o umělecké dílo, které experimentuje se sopečnými charakteristikami knihy.

Otázky k práci:

- Studentka uvádí, že použila v didaktickém projektu metodu výtvarně-dramatické hry. Jaké výtvarné postupy při realizaci této hry použila, nebo by mohly být použity?
- Co chápe jako princip půjčenosti (str.76), který má být opakem ke konzumerismu, a který autorka uvádí jako druhé zásadní téma své autorské knihy.

Doporučení/nedoporučení k obhajobě

Datum 31. srpna 2021

Podpis